

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕТНОПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ І КОНФЛІКТИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ»

обов'язкова загальна

циклу професійної підготовки

за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

за освітньо-професійними програмами «Публічне управління та
адміністрування»,

«Публічне управління та адміністрування у сфері цивільної безпеки»

Силабус розроблено згідно з робочою програмою навчальної дисципліни.

Рекомендовано кафедрою публічного
адміністрування у сфері цивільного захисту

на: 2023-2024 навчальний рік

Протокол від «28» серпня 2023 року

№ 2

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Публічне управління та адміністрування у сфері цивільної безпеки»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

1. Анотація дисципліни

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Етнополітичні процеси і конфлікти в сучасній Україні» сприяють розвитку професійного мислення здобувачів вищої освіти - другого рівня вищої освіти (магістр). Застосовують для підготовки слухачів в питаннях отримання знань щодо етнополітичних процесів в сучасній Україні та для використання цих знань в аналізі ризиків в реалізації державної політики в сфері національних відносин. Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння статистичними процедурами обробки емпіричних даних та способами їх застосування з метою використання цих процедур спеціалістами у сфері аналізу публічної політики та політичного управління для вирішення завдань, які виникають у процесі реалізації публічного управління у сфері національних відносин, виконання слухачами наукових робіт та науково-практичних державно-управлінських досліджень.

2.Інформація про викладача

Загальна інформація	Крюков Олексій Ігорович, професор кафедри публічного управління та адміністрування у сфері цивільного захисту ННВЦ, доктор наук з державного управління.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, кабінет № 5 Робочий номер телефону – 707-14-31.
E-mail	kgukow@ukr.net
Наукові інтереси	- інформаційна політика; - державна національна політика; - сучасні геополітичні процеси; - проблеми національної безпеки.
Професійні здібності	

3. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>). Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру що середам та четвергам з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 5 за адресою вул. Лермонтовська 28. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: основи політології, філософії, вступ до спеціальності, публічна політика, національна безпека, політика національних відносин..

Постреквізити: основи аналізу публічної політики та адміністрування у сфері політики національних відносин, методика та організація наукових досліджень, інструментальні засоби наукових досліджень, виконання та захист кваліфікаційних робіт.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Мета – сприяння розвитку професійної кваліфікації слухачів шляхом надання їм сучасних теоретичних знань у галузі становлення та розвитку національної та етнічної політики в Україні, формування вмінь і навичок щодо управління етнонаціональними процесами.

Завдання:

– ознайомити слухачів з колом питань національної, етнічної політики в Україні (організація роботи територіальних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в етнонаціональній сфері, проблеми розподілу повноважень між органами місцевої влади відносно регулювання відносин в етнонаціональній сфері, реформування органів державного управління етнонаціональною сферою, підвищення ефективності управління міграційними процесами, механізми попередження/врегулювання етнічних конфліктів);

– виробити вміння та сформувати навички практичного застосування методів управління етнонаціональними процесами, механізму взаємодії органів місцевого самоврядування та державної адміністрації для забезпечення дієвості управлінських рішень, прозорості їх прийняття в системі етнонаціональних відносин;

– застосовувати теорії етнополітичного процесу (політичні сили

регіонального етнонаціонального розвитку, політичні етноарени, громадський вибір, національний вимір електоральної залежності місцевих влад, вплив етнічного фактору на інституційний раціональний вибір тощо) для аналізу проблем етнонаціонального розвитку в Україні на демократичних принципах;

– заохочувати слухачів до використання повного обсягу інформації та засобів комунікації для визначення основних джерел та отримання інформації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни слухач повинен володіти наступними компетентностями:

Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадянськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

Здатність здійснювати професійну діяльність з урахуванням потреб забезпечення національної безпеки України.

Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Володіти основними поняттями та термінами в галузі етнополітики;

Знати головні тенденції сучасного етнонаціонального розвитку в Україні і світі; специфіку етнонаціональної, етнополітичної, політичної ситуації в регіоні;

Результати навчання:

слухач повинен **вміти:**

Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності.

Знати організацію роботи територіальних органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в етнонаціональній сфері, проблеми розподілу повноважень між органами місцевої влади відносно регулювання відносин в етнонаціональній сфері, реформування органів державного управління етнонаціональною сферою, підвищення ефективності управління міграційними процесами, механізми попередження / врегулювання етнічних конфліктів.

Знати основні засади національної безпеки та уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

визначати завдання та проблеми організації діяльності місцевих органів влади з урегулювання на демократичних засадах міжнаціональних відносин;

Розробляти демократичні, прозорі механізми взаємодії державних адміністрацій, управлінь міграційної служби на місцях з громадськими

організаціями національних меншин;

Застосовувати відповідні методики аналізу етнонаціональної, етнополітичної, політичної ситуації в регіоні;

Визначати основні джерела інформації та вміти використовувати повний обсяг інформації для розробки та обґрунтування прозорих управлінських рішень в етнонаціональній сфері регіону.

6.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Денна форма навчання
Рік підготовки	2-й
Семестр	3-й
Обсяг кредитів ЄКТС	5
Загальна кількість годин	150 год.
Лекції	30 год.
Практичні	34 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	86 год.
Вид підсумкового контролю	Екзамен

7. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень навчання	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
3-й семестр (8 тижнів)		
1	Тема 1. Державне управління етнополітичною сферою: сутність, зміст, форми. Етнонаціональний простір та етнорегіональна структура на теренах України	Лек. – 4 год. СР – 10 год. П(С)З – 4 год.
2	Тема 2. Державна етнонаціональна політика України – головним напрям управління національними процесами	Лек. – 4 год. СР – 10 год. П(С)З – 4 год.
3	Тема 3. Мовна політика в Україні та сучасному світі.	Лек. – 4 год. СР – 10 год. П(С)З – 6 год.
4	Тема 4 Українська еліта та її роль в державотворенні.	Лек. – 2 год. П(С)З – 6 год. СР – 10 год.
4	Тема 5 Релігія та церква в етнонаціональному житті. Релігійна політика в сучасній Україні.	Лек. – 6 год. СР – 10 год. П(С)З – 4 год.
5	Тема 6. Сім'я та шлюбно-родинні стосунки в етнічних культурах. Українська сім'я сьогодні.	Лек. – 2 год. СР – 10 год.
5	Тема 7 Міграційні процеси в Україні. Біженці, їх статус і проблеми.	Лек. – 2 год. СР – 10 год. П(С)З – 2 год.

6	Тема 8. Цивілізована національна ідея і сучасні соціально-політичні процеси в Україні.	Лек. – 2 год. П(С)З – 4 год. СР – 6 год.
7	Тема 9. Попередження та врегулювання етнополітичних конфліктів.	Лек. – 2 год. П(С)З – 2 год. СР – 6 год.
8	Тема 10. Персоналії світової та вітчизняної наукової думки про етнодержавницькі ідеї етносів.	Лек. – 2 год. П(С)З – 2 год. СР – 4 год.
Всього		150 годин

Примітка: Лек. – лекція; П(С)З – практичне (семінарське) заняття; СР – самостійна робота.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Державне управління етнополітичною сферою: сутність, зміст, форми.

1. Сутність і місце етнонаціонального фактора в державному управлінні
2. Організаційно-регулятивний вплив держави на управління етнонаціональними процесами
3. Механізм прийняття та реалізації управлінських рішень в етнонаціональній сфері
4. Етнополітичний простір та етнорегіональна структура України.
5. Етнополітичні моделі розвитку державотворення в Україні.
6. Національна безпека України в єдності та політичній згоді.
7. Державницька ідея і національне відродження.
8. Етнонаціональний фактор у державному управлінні.
9. Етнополітичний простір держави.
10. Етнополітичний простір України.
11. Основні етнополітичні моделі розвитку: світовий аналіз.
12. Можливості використання етнополітичних моделей державотворення в Україні.
13. Націоналізм, ксенофобія, расизм.

Тема 2. Державна етнонаціональна політика України – головним напрям управління національними процесами

1. Теоретико-методологічне розуміння теорії та психології нації.
2. Етнос і нація: політико-психологічний аналіз. Етнічна сфера людського буття.
3. Характер етносів: його соціально-політична та психологічна специфіка.
4. Суть, зміст національного характеру, особливості національного характеру українців.
5. Самоврядні потенції української ментальності. Форми самоврядування українського народу. Формування менталітету у молоді в посттоталітарному українському суспільстві.
6. Категорійний апарат етнонаціональної сфери буття.
7. Етнічна психологія, етнічна поведінка.
8. Національна свідомість. Національний характер. Особливості національного характеру етносів, мешкаючи в Україні.
9. Формування національної свідомості у молоді в сучасних умовах.

Тема 3. Мовна політика в Україні та сучасному світі.

1. Мова як чинник етноформуючої та етнодиференціюючої ознаки етносів, як етнокультурна цінність та універсальна система символів етнічного буття народу.
2. Мовна політика в сучасному світі.
3. Демократична мовна політика українського уряду та її прогресивна роль в державотворенні.
4. Основні концепції мовної політики.
5. Мовна політика Європейського союзу, США, Канади, Росії. Сучасний стан функціонування мовного простору України.
6. Історія моно іх ситуації в Україні. Мовна політика Української держави на сучасному етапі.

Тема 4. Українська еліта та її роль в державотворенні.

1. Українська еліта як суб'єкт суспільної діяльності.
2. Регіональна еліта в Україні та її роль в державотворенні.
3. Політична еліта, її місце у віднайденні найефективніших шляхів і форм реформування українського суспільства.
4. Поняття етнонаціональної еліти.
5. Роль української національної еліти у становлення Української держави.
6. Національна еліта у формування культурно-освітнянського потенціалу українського суспільства.
7. Еліта української діаспори.

Тема 5. Релігія та церква в етнонаціональному житті. Релігійна політика в сучасній Україні.

1. Взаємозв'язок етнічних та релігійних факторів у психології етносів.
2. Релігійність етносів в Україні (історико-психологічний ракурс).

3. Конституційні засади в галузі церковних релігійних організацій в Україні.
4. Соціально-політичні проблеми міжконфесійних конфліктів.

5. Етнічний та релігійний фактори у становлення Української державності.

6. Етнічна релігійність в Україні. Регіонально-етнічний зріз релігійної ситуації.

7. Вплив російського, польського релігійного фактора на політико-конфесійну ситуацію в Україні.

8. Етнорелігійні складові міжконфесійних конфліктів.

Тема 6. Сім'я та шлюбно-родинні стосунки в етнічних культурах. Українська сім'я сьогодні.

1. Сім'я, її походження, сучасна типологія, функції сім'ї у суспільстві. Основні світові тенденції в розвитку сім'ї: реальність, проблеми, перспективи.

2. Політика уряду України щодо проблем молоді та молоді сім'ї. Демографічна криза в Україні та шляхи її подолання.

3. Етнічно змішані сім'ї: позитивні і проблемні сторони.

4. Демографічна криза в Україні та шляхи її подолання.

5. Національні фактори в сімейно-шлюбних стосунках.

6. Етнічно змішані сім'ї: проблеми та шляхи їх розв'язання.

7. Політика Уряду України щодо сім'ї та молоді.

Тема 7. Міграційні процеси в Україні. Біженці, їх статус і проблеми.

1. Суть міграційної політики на сучасному етапі та її правові основи.

2. Чинники міграції.

3. Права та обов'язки біженців в Україні на сучасному етапі.

4. Міграція, її сутність, правові основи. Основні види міграції.

5. Основні напрямки міграції. Міграційні хвилі в Україні.

6. Діаспора. Українська діаспора на Сході, на Заході, в Америці та Австралії: історія та сучасний стан.

7. Проблема біженців. Біженці в Україні. Міграційна служба. Правовий статус біженців: світовий та вітчизняний контекст.

Тема 8. Цивілізована національна ідея і сучасні соціально-політичні процеси в Україні.

1. Суть національної ідеї в Україні на сучасному етапі державотворення.

2. Структура та функціональна роль національної ідеї в Україні.

3. Теоретичне підґрунтя національної ідеї.

4. Історизм національної ідеї. Роль національної ідеї у становлення незалежної України.

5. Провідники національної ідеї. Національна ідея як генеруючий чинник сталого розвитку в Україні.

Тема 9. Попередження та врегулювання етнополітичних конфліктів.

1. Поняття міжетнічного конфлікту.

2. Етнополітичні чинники конфліктів
3. Толерантність як засіб саморегуляції поліетнічного суспільства
4. Діяльність державних управлінських структур щодо попередження та розв'язання етноконфліктів
5. Проблемні поля суперечностей в етнонаціональному розвитку поліетнічного українського суспільства.
6. Етнополітичний конфлікт: визначення категорії.
7. Історизм етнічного конфлікту. Причини виникнення етноконфлікту.
8. Основні складові етноконфлікту. Етноконфлікт і державотворення.
9. Механізми попередження, розв'язання етноконфліктів: світовий та вітчизняний досвід.
10. Толерантність як чинник недопущення етноконфлікту.

Тема 10. Персоналії світової та вітчизняної наукової думки про етнодержавницькі ідеї етносів.

Практичне заняття 10. Основоположники української етнополітичної думки.

(Заслуховування рефератів по роботах політиків, літераторів, філософів, теоретиків з проблем етнонаціонального характеру).

8. Самостійна робота

Самостійна робота студента передбачає роботу з навчальними посібниками, періодичними виданнями, джерелами Інтернет тощо.

Самостійна робота над тематикою дисципліни включає такі форми:

- поглиблене самостійне вивчення тем;
- самостійна робота з літературними джерелами з метою кращого засвоєння програмного матеріалу після відвідування лекцій;
- підготовка до поточного та підсумкового контролю.

При підготовці студента до поточного чи підсумкового контролю можлива підготовка доповіді або реферату з обраної теми, використання наочного матеріалу, прикладів, аналізу певної ситуації. Оформлення презентації.

Усі завдання самостійної роботи слухачів поділяються на обов'язкові та вибіркові, виконуються у встановлені терміни, з відповідною максимальною оцінкою та передбачають певні форми звітності щодо їх виконання. Обов'язкові завдання виконуються кожним без винятку слухачем у процесі вивчення дисципліни, вибіркові завдання є альтернативними.

Розподіл часу, відведеного на самостійну підготовку, по темах програми для вивчення теоретичного матеріалу і практичної підготовки кожен слухач здійснює особисто.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Тема 1. Державна концепція етнонаціональної політики в Україні. Етнонаціональний простір та етнорегіональна структура на теренах України	10
	Тема 2. Етнос і нація: політико-психологічний аналіз. Етнічна сфера людського буття	10
	Тема 3. Мовна політика в Україні та сучасному світі	10
	Тема 4. Українська еліта та її роль в державотворенні	10
	Тема 5. Релігія та церква в етнонаціональному житті. Релігійна політика в сучасній Україні	10
	Тема 6. Сім'я та шлюбно-родинні стосунки в етнічних культурах. Українська сім'я сьогодні	10
	Тема 7. Міграційні процеси в Україні. Біженці, їх статус і проблеми	10
	Тема 8. Цивілізована національна ідея і сучасні соціально-політичні процеси в Україні	10
	Тема 9. Міжетнічні конфлікти: суть, причини виникнення та профілактика	4
	Тема 10. Персоналії світової та вітчизняної наукової думки про етнодержавницькі ідеї етносів	2
	Разом	86

9. Індивідуальні завдання

З метою систематизації, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичного застосування знань слухачами з навчального курсу та розвитку навичок самостійної роботи навчальним планом передбачено:

- 1а - індивідуальне завдання, що виконується під час аудиторних занять;
- 1с - індивідуальне завдання, що виконується під час самостійної роботи

Тема індивідуального завдання обирається у відповідності до теми магістерської роботи або за наведеним нижче списком. У будь-якому разі вона **повинна бути узгоджена із викладачем**.

Індивідуальне завдання (реферат) є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується складанням підсумкового екзамену чи заліку.

Мета. Самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Структура реферату:

- вступ - зазначається тема, мета та завдання роботи та основні її положення;

- теоретичне обґрунтування, виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;

- вказуються і коротко характеризуються методи роботи при виконанні практичних, розрахункових, моделюючих робіт

- основні результати роботи та їх обговорення - подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо;

- висновки;

- список використаної літератури.

Порядок подання та захист:

1. Звіт про виконання подається у вигляді скріпленого (зшитого) зошита (реферату) з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням із зазначенням усіх позицій змісту завдання (за об'ємом до 10 арк.).

2. Реферат подається викладачу, який читає лекційний курс з даної дисципліни та приймає екзамен (або залік), не пізніше ніж за 2 тижні до екзамену (заліку).

3. Оцінка за реферат виставляється на заключному занятті (практичному, семінарському і т.ін.) з курсу на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом. Можливий захист завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу (до 5 хв.).

4. Оцінка за реферат є обов'язковим компонентом іспитової оцінки і враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. Розкриття українського характеру у творчості культурно-письменницької еліти Слобожанщини в XVI-XIX ст.

2. Український чинник у творчості Т.Г. Шевченка.

3. Національна складова у творчості І. Франка.

4. Націоналізм Д. Донцова.

5. Державницькі ідеї М. Грушевського.

6. Національна ідея І. Лисяка-Рудницького.

7. Національно-державницька ідея М. Драгоманова.

8. Д. Багалій про історію Слобідського краю.

9. Етнополітичні погляди Ю. Липи.

10. Технології управління етнопонаціональними процесами.

11. Чисельність етносів в Україні.

12. Функції управління етнопонаціональними процесами.

13. Перепис населення в Україні.

14. Вищі органи виконавчої влади в галузі державного управління етнопонаціональними процесами

15. Об'єктивні природні ознаки етносу

16. Імперська держава.

17. Унітарна держава.

18. Форми національно-державного устрою

19. Асоційовані держави

20. Унітарні держав з елементами федералізму
21. Ознак федерації
22. Характеристика федеративних держав
23. Теорії нації
24. Концепція моноетнічної держави
25. Концепція “багатонаціональної держави”
26. Етнодержавна концепція “національних інтересів”
27. Концепція “державної інтеграції”
28. Концепція “наднаціональної держави”
29. Плюралістична модель ролі держави в реалізації етнонаціональної політики.
30. Модель етнонаціонального ренесансу ролі держави в реалізації етнонаціональної політики.
31. Модель внутрішнього колоніалізму ролі держави в реалізації етнонаціональної політики
32. Інструментальна модель ролі держави в реалізації етнонаціональної політики.
33. Поняття категорії “Діаспора”
34. Етнонаціональна сутність громадянства
35. Сутність міграції, її види, напрямки.
36. Етнічна катастрофа
37. Етнічний занепад
38. Сутність націоналізму, види націоналізму, націоналізм і патріотизм. 10 атрибутів націоналізму Б. Шейфера
39. Національна ідея. Українська національна ідея.
40. Національно-культурні товариства.
41. Соціальний конфлікти. Міжетнічний конфлікт. Причин міжетнічних конфліктів, їх наслідки
42. Методи попередження й розв’язання етноконфліктів.
43. Національність, етнічність, громадянство
44. Біженці, їх статус за міжнародним і українським законодавством. Проблемами біженців в Харківській області в більшій мірі опікується:
45. Міграційна служба в Україні.
46. Управління у справах національностей і міграції Харківської ОДА.
47. Роль етносу в історії.
48. Теорія етогенезу М.Гумільова.
49. Політична нація. Українська політична нація: проблеми формування.
50. Титульна нація.

Методи навчання

– лекції, практичні та семінарські заняття, презентації, тренінги з використанням методики case-study та практичною демонстрацією набутих навичок, дискусії в аудиторії;

– самостійний робота з першоджерелами, дослідження інформаційний ресурсів, пошук первинної інформації (наукові публікації, документи, протоколи, офіційні звіти, статистичні матеріали, законодавчі та інші нормативні акти);

– презентації на семінарах дозволять слухачам продемонструвати обсяг додаткової інформації та вибіркового користування нею під час тестування.

Методи контролю

Форма підсумкового контролю за вивчення дисципліни – *екзамен* (проводиться у формі тестування).

Об'єктом поточного контролю знань за вивчення одного модулю слухача є:

1. Систематичність та активність роботи протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;

2. Написання індивідуального завдання, участь у практичних заняттях, поточні контрольні заходи.

Знання слухачів оцінюються на підставі:

Групових дискусій під час семінарського заняття та презентацій практичного заняття (кожному слухачеві відводиться 10 хвилин на презентацією та 5 хвилин на запитання та обговорення), критеріями оцінки є зміст, аналіз та спосіб подання інформації.

Індивідуального навчально-практичного завдання.

Підсумкового тестування.

Вміння шукати, обробляти та трактувати інформацію, робити узагальнення та висновки буде продемонстроване слухачами на практичних заняттях та в індивідуальній письмовій роботі.

Вміння критично мислити буде продемонстровано під час процедури оцінювання (практичні заняття + індивідуальна робота + тестування): слухачі мають вміння визначати управлінські завдання, їх демократичність та прозорість щодо організації діяльності місцевих органів влади з надання управлінських послуг в етнонаціональній сфері, вибирати концепції та засоби аналізу відповідної політики державних та самоврядних органів.

Вміння користуватися поданими вище засобами аналізу зазначеної проблеми та пропонувати відповідні рішення продемонструє вміння слухачів генерувати власні рішення.

На практичних заняттях слухачі зможуть продемонструвати свої здібності щодо обґрунтування необхідності внесення змін у організацію діяльності місцевих органів влади та їх взаємодії і, одночасно, вміння працювати самостійно та в групі.

Те, що модуль сфокусовано на проблемах етнополітичних процесів та етноконфліктах в умовах проведення ринкових реформ, сприятиме розвиткові у слухачів здібностей діяти відповідно до контексту соціальної, економічної та політичної різноманітності та стану економічного розвитку регіону.

Підсумкова оцінка за вивчення модулю складається з:

- відвідування практичних занять, активність і рівень знань при обговоренні проблемних питань (до 20 балів);
- поточні контрольні заходи (тестування) (до 10 балів).
- індивідуальні завдання з навчальної дисципліни «Сучасні геополітичні процеси: світ і Україна» (до 40 балів);
- оцінка за екзамен (проводиться у формі тестування) (до 30 балів).

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Рефера т	Підсумко- вий тест (екзамен)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	40	25	100
	5		5		5	5	5	5	5			

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

10 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни.

5-9 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні помилки.

3-4 бали – завдання виконане частково, у звіті допущені незначні помилки.

2 бали – завдання виконане частково, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні помилки.

1 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи (реферат) здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 40 балів):

40 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;

30-39 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

20-29 балів – робота виконана майже на 70-89% від загального обсягу;

10-19 балів – обсяг виконаних завдань становить від 50% до 69% від загального обсягу;

5-9 балів – здобувач виконав лише від 10 до 49% від загального обсягу;

1-4 балів – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 25 балів):

20-25 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання;

15-20 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

7-14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

1-6 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю складання повторного	не зараховано з можливістю о п повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	складання не зараховано обов'язковим повторним вивченням

дисципліни

и п
д сци ліни

13. Методичне забезпечення

Під час вивчення курсу застосовуються наступні інноваційні методи та технології:

– слухачам надається лазерний DVD-диск з повним складом навчальних матеріалів, методичних вказівок, навчальних відеофільмів, тестових та індивідуальних завдань, глосарієм, бібліотекою курсу тощо;

– читання лекцій за допомогою мультимедійної техніки (ПЕОМ, мультимедійний проектор) в формі презентації MS Power Point;

- семінари-дискусії із захистом індивідуального есе в формі презентації MS Power Point або документу MS Word;
- Робота в малих групах з розглядом поточних міжнародних проблем методом "Кейс-стаді";
- робота в малих групах з розробкою пропозицій до національних політико-правових документів у сфері зовнішньої політики та національної безпеки методом "Уорк-шоп";
- модульний контроль передбачено за допомогою ПЕОМ у середовищі Prometheus;
- використання навчальних відеофільмів та відеоматеріалів візуального супроводження за допомогою Windows Media;
- самостійна робота з першоджерелами та додатковими джерелами з Інтернету за допомогою програм Adobe Acrobat, Adobe Reader та Internet Explorer.

14. Рекомендована література

Базова

1. Куц Ю.О. Етнополітичні процеси в сучасній Україні (управлінський аспект). – Х.: Вид-во ХарPI УАДУ «Магістр», 2002.
2. Кічера Н. М. Етнополітичні процеси в країнах Центральної Європи / Н. М. Кічера // Політичні трансформації у країнах Центральної Європи наприкінці ХХ – на початку ХХІ століть : навч. посіб. / упоряд. М. Лендшел. – Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2016. – С. 287-346.
3. Надолішний П.І. Розбудова нової системи врядування в Україні: Етнонаціональний аспект (теоретико-методолог. аналіз): Моногр. – К.; О.: Вид-во УАДУ; Астропринт, 1999.

Допоміжна

4. Пірен М.І. Етнополітичні процеси в сучасній Україні. – К.: Вид-во УАДУ, 1999.
5. Ребкало В.А., Обушний М.І., Майборода О.М. Етнонаціональні процеси в сучасній Україні: – К.: Вид-во УАДУ, 1996.
6. Римаренко Ю.І., Шкляр Л.Є., Римаренко С.Ю. Етнодержавознавство: Теоретико-методолог. проблеми: Підруч.: – К.: Ін-т держави і права ім. Корецького, 2001.

15. Інформаційні ресурси

1. Агентство гуманітарних технологій – <http://www.aht.org>
2. Особливості розвитку українського етносу-
<https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10806/>

Розробник: доктор наук
з державного управління, професор кафедри
публічного адміністрування у сфері цивільного
захисту

ОЛЕКСІЙ КРЮКОВ